5 снежня працоўныя нашай краіны ўрачыста адзначылі

Дзень Савецкай Канстытуцыі

Малюнак студэнта аддзялення журналістыкі Міхася ЗНАКА.

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА імя У. І. ЛЕНІНА

№ 30 (545) Субота, 7 снежня 1963 г. Цана 1 кап. Год выдання XVII-ы

ДАРОГАЙ ШЧАСЦЯ

Дзень Савецкай Канстытуцыі.., Кожны раз, сустракаючы гэта свята, я ўспамінаю расказы сваіх бацькоў аб цяжкім мінулым народа Заходняй Беларусі, якому толькі Савецкая ўлада прынесла шчаслівае, радаснае жыццё.

Мае дзяды і бацькі вытрымалі ўсе пакуты жыцця пры былой, старой Польшчы. Памятаю, калі я была маленькая, мне маці часта расказвала аб злой пані, якая нібыта не так даўно жыла за тры кіламетры ад нашай вёскі ў вялікім, прыгожым маёнтку. Маці апавядала, як загінуў яе дзед ад панскіх бізуноў, аб гары, якую назвалі Катавай за катаванні на ёй батракоў. Усё гэта мне здавалася страшнай казкай.

Але вось я падрасла, пайшла ў школу, навучылася пісаць, чытаць. Прыношу маці дзённік, а яна выводзіць нейкія незразумелыя літары. «Гэта па-польску, — адказвае маці на маё маўклівае пытанне. — Пры панах немагчыма было вучыцца на роднай мове. Вучыліся на польскай і то ўсяго 3—4 гады, калі не меней». Хутка я скончыла школу. Шчаслівым і радасным было маё дзяцінства. Вучоба давалася лёгка.

На выпускным вечары мы атрымоўваем атэстат, а ў нашых бацькоў — слёзы на вачах. Бацька аднаго з нашых выпускнікоў устае і ціхім ад хвалявання голасам гаворыць аб тым, што не толькі аб атэстатах, але і аб чатырохкласнай адукацыі раней не магло быць і размовы. «Перад вамі ж цяпер адкрыты ўсе дарогі, усё наша Радзіма дае людзям. Толькі і вы не забывайце аб сваім абавязку перад ёй»,—назаўсёды мы запомнілі гэтыя словы яго.

Многія з нас вучацца ў інстытутах, працуюць у калгасах, на прадпрыемствах. Адбудавалася наша мястэчка. А колькі цудоўных людзей вырасла тут! З 13 выпускаў нашай школы навучаюцца ва ВНУ каля 130 чалавек, многія з'яўляюцца перадавікамі сельскай гаспадаркі. Прычым многія з іх займаюцца завочна. З жыхароў нашага мястэчка сталі ўрачамі 15 чалавек, настаўнікамі — 20, аграномамі — 32, афіцэрамі Савецкай Арміі — 10, шасцёра займаюцца ў аспірантуры Масквы і Ленінграда.

Наша вёска з кожным годам ператвараецца ў прыгожы гарадскі пасёлак. У ёй вырас цудоўны будынак бальніцы.

Нядаўна вярнуўся з Амерыкі на сваю радзіму адзін з жыхароў нашай вёскі. Якое ж яго было здзіўленне, калі на месцы старых разбураных хацін ён убачыў добротныя дамы гарадскога тыпу, новую школу, асфальтаваныя вуліцы.

Не пазнаць былую Заходнюю Беларусь. Усяго за якія-небудзь 24 гады змянілася яе аблічча. Шчаслівым жыццём зажыў яе народ. Вось чаму я з такой радасцю і гордасцю, як член вялікай савецкай сям'і, разам з рускімі, украінцамі, таджыкамі, узбекамі, з братамі-беларусамі кожны раз вітаю 5 снежня, дзень самых справядлівых на зямлі законаў.

Ядвіга ІВУЦЬ,
студэнтка 3 курса матфака.

Новы састаў партыйнага камітэта універсітэта

Сакратар партыйнага камітэта — **БУРАЎСКІ Андрэй Яфімавіч.**

Намеснік сакратара па ідэалагічнай рабоце — **ЦАКУНОЎ Уладзімір Васільевіч**, дацэнт кафедры палітычнай эканоміі.

Намеснік сакратара па арганізацыйнай рабоце — **ІГНАЦЕНКА Іларыён Мяфодзьевіч**, дэкан падрыхтоўчага факультэта.

Старшыня групы садзеяння партыйна-дзяржаўнаму кантролю, намеснік сакратара — **ЕЎДАКІМАЎ Пётр Канстанцінавіч**, дацэнт юрыдычнага факультэта.

Член партыйнага камітэта — **СЕЎЧАНКА Антон Нікіфаравіч**, рэк[redacted]ерсітэта.

Сектар пр[redacted]анды і агітацыі — **КЛЯЎЧЭНЯ Аляксандр Сямёнавіч**, дацэнт кафедры гісторыі філасофіі і логікі.

Сектар навукова-даследчай работы — **ВАЛАДЗЬКО Леанід Вікенцьевіч**, загадчык кафедры фізічнага факультэта.

Сектар вучэбнай работы — **СКАПЦОЎ Сяргей Герасімавіч**, намеснік дэкана гістарычнага факультэта.

Сектар друку і радыёвяшчання — **КАЗЛОВА Ольга Васільеўна**, дацэнт філалагічнага факультэта, і **ТКАЧ Вера Максімаўна**, студэнтка 3 курса біялагічнага факультэта.

Культурна-масавы сектар — **ЛАПЦЕНАК Васіль Данілавіч**, дацэнт кафедры дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма.

Сектар спартыўна-масавай і абароннай работы—**КАВАЛЬЧУК Мікалай Сафронавіч**, студэнт 4 курса юрыдычнага факультэта.

Сектар работы сярод замежных студэнтаў — **ГУСЕЎ Юрый Аляксандравіч**, выкладчык кафедры дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма.

Сектар шэфскай работы — **ШЛЫК Валерыя Рыгораўна**, дацэнт хімічнага факультэта.

Адказны за работу добраахвотнай народнай дружыны — **РЫЛЮК Георгій Якаўлевіч**, сакратар камітэта камсамола

ВЯЛІКАЕ ПРАВА

Штогод наша краіна ўрачыста адзначае Дзень Савецкай Канстытуцыі, якая прадаставіла савецкім людзям важнейшыя грамадскія і палітычныя правы. У прыватнасці, у Канстытуцыі гаворыцца аб праве грамадзян на працу, адпачынак і адукацыю. А праца, як вядома, заўсёды з'яўлялася асновай жыцця грамадства. Але толькі ў савецкі час праца ўпершыню ў гісторыі стала абавязкам і вялікім правам кожнага чалавека. Цяпер на прадпрыемствах нашай краіны працуюць дзесяткі мільёнаў людзей, для якіх праца з'яўляецца штодзённай патрэбнасцю і гонарам. Новы від вытворчых адносін дае магчымасць развіццю ініцыятывы рабочых, выклікае ўзмоцнены рост камуністычнага спаборніцтва.

У нашай краіне, як нідзе больш, клапацяцца аб паляпшэнні ўмоў працы. Высокі ўзровень аўтаматызацыі і механізацыі вытворчых працэсаў дазволіў вялікай частцы рабочых стаць студэнтамі вышэйшых і сярэдніх спецыяльных устаноў. Цяпер асабліва расшырылася сетка вячэрняга і завочнага навучання.

На нашым 1 курсе вячэрняга аддзялення журналістыкі займаюцца людзі 18 розных прафесій, некаторыя з іх — былыя калгаснікі. Цяпер ўсе мы працуем на мінскіх прадпрыемствах, і ўдзел у агульнай працы на карысць роднай краіны дапамагае нам паспяхова вучыцца.

Канстытуцыя СССР — самая справядлівая канстытуцыя ў свеце. І савецкія людзі ганарацца тым, што ў іх краіне народ з'яўляецца адзіным гаспадаром усіх багаццяў.

Ала ДЗЕРАШ.

ПАМЯТНЫ ЗНАЧОК

Дарагі сябар! Сёння ты вучышся ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна. Праз колькі часу ты пакінеш яго сцены і будзеш працаваць у школе ці ў заводскай лабараторыі, у навуковай установе, ці ў судзебных органах. Усюды, усё жыццё ты будзеш успамінаць свой БДУ, які даў табе веды, спецыяльнасць, які накіраваў цябе ў жыццёвы шлях.

Рэктарат аб'явіў конкурс на лепшы памятны значок БДУ імя У. І. Леніна. Калі ласка, прынось эскіз памятнага значка ў камітэт камсамола. Журы адбярэ з усіх эскізаў лепшы, па якому будзе заказвацца значок. Спяшайся, бо чым раней ты прынясеш эскіз, тым раней можна будзе зрабіць значок.

Людзі розных нацыянальнасцей займаюцца ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна. Усе яны карыстаюцца роўнымі правамі, ва ўсіх адна мэта— стаць высокакваліфікаванымі спецыялістамі і ўключыцца ў актыўнае будаўніцтва камуністычнага грамадства. Для гэтага ёсць ўсе магчымасці: наш універсітэт мае выдатныя кадры навуковых работнікаў і прапагандыстаў, яго лабараторыі абсталяваны навейшым абсталяваннем, да паслуг студэнтаў і аспірантаў — бібліятэка, чытальныя залы і кабінеты з багацейшым кніжным фондам.

На здымку: *у адной з лабараторый фізічнага факультэта.*

НАСУСТРАЧ ПЛЕНУМУ ЦК КПСС

Кадры вялікай хіміі

Ф. М. КАПУЦКІ,
нам. дэкана хімічнага факультэта.

Наша краіна ўступіла ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства. Важнейшай задачай гэтага часу з'яўляецца стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма. Выключна вялікую ролю ў гэтым павінна адыграць хімія. Вось чаму развіццю хіміі і хімічнай прамысловасці партыя і ўрад удзяляюць у апошнія гады так многа ўвагі.

Вялікі размах атрымала развіццё хімічнай прамысловасці і ў нашай рэспубліцы. Беларусь становіцца рэспублікай вялікай хіміі. Агульная валавая хімічная прадукцыя Беларусі да 1980 года ўзрасце ў 90 разоў у параўнанні з 1960 годам.

Пачаў ужо даваць прадукцыю Салігорскі калійны камбінат, уступіла ў строй дзейнічаючых першая чарга Полацкага нафтаперапрацоўчага завода, гэтымі днямі пачаў працаваць Гродзенскі азотнатукавы завод. Будуюцца яшчэ некалькі буйных прадпрыемстваў хімічнай прамысловасці.

9 снежня пачне сваю работу чарговы Пленум ЦК КПСС, які намеціць новыя задачы па паскораваму развіццю хімічнай навукі і прамысловасці ў краіне.

Натуральна, у гэты час вялікія абавязкі ўскладаюцца на хімічны факультэт нашага універсітэта, дзе працуюць буйнейшыя вучоныя-хімікі рэспублікі, дзе рыхтуюцца кадры для навукі і прамысловасці. І я павінен сказаць, што наш факультэт не стаіць у баку ад гэтага вялікага ўзлёту хіміі.

Пасля майскага Пленума ЦК КПСС 1958 года нашы вучоныя перабудавалі свае навуковыя даследаванні, наблізілі іх да патрэб вытворчасці. На факультэце адкрыта новая кафедра, уведзена чытанне новых лекцыйных курсаў, ажыццёўлена пастаноўка новых практыкумаў.

Важнае, вялікае пытанне распрацоўвае прафесар М. М. Паўлючэнка з супрацоўнікамі. Яны вывучаюць праблему паляпшэння тэхналогіі атрымання хлорыстага калію. Натрыевая соль карбаксіметылцэлюлозы, якая прымяняецца цяпер у якасці дэпрэсара флатацыі на Старобінскім калійным камбінаце, з'яўляецца дарагакаштуючым прадуктам. Маецца на ўвазе замяніць гэты прадукт іншым праізводным цэлюлозы, больш танным і даступным. Такі прадукт ужо маецца, вывучаюцца яго ўласцівасці. Па папярэдніх даных, выкарыстанне яго на Старобінскім камбінаце дасць дзяржаве мільёны рублёў эканоміі.

Буйныя даследаванні ў галіне атрымання новых сінтэтычных матэрыялаў праводзяцца на кафедры арганічнай хіміі пад кіраўніцтвам дэкана факультэта І. Р. Цішчанкі.

Вялікую тэарэтычную цікавасць і практычнае значэнне маюць работы ў галіне сорбцыі і іённага абмену, якія выконваюць супрацоўнікі кафедр аналітычнай і неарганічнай хіміі. Гэтымі работамі кіруюць прафесары Р. Л. Старобінец і М. Ф. Ярмоленка. На кафедры аналітычнай хіміі распрацоўваюцца таксама гаспадарча-дагаворныя тэмы.

Летась на факультэце пачала працаваць новая кафедра — кафедра хіміі высокамалекулярных злучэнняў, загадчык яе — кандыдат хімічных навук В. П. Мардыкін. Гэтая кафедра ўжо вядзе сур'ёзныя даследаванні па вывучэнню працэсаў стварэння палімераў, вывучае новыя каталізатары палімерызацыі. Два студэнты-выпускнікі выконваюць па тэматыцы кафедры дыпломныя работы. Студэнты 3 — 4 курсаў вядуць тут навуковую работу. А чацвёртакурснік П. Гапонік сваю першую работу, выкананую на кафедры палімераў, прадставіў на гарадскі агляд студэнцкіх навуковых работ. Яна будзе апублікавана ў навуковым друку.

Трэба адзначыць, што на факультэце ажывілася навуковая работа студэнтаў. Яна вядзецца на ўсіх кафедрах. Сёлета студэнты-хімікі прадставілі на агляд 19 работ, прычым некаторыя з іх маюць практычнае значэнне.

Выпускнікі М. Беленькая і І. Дзярбінскі вывучалі ўплыў сорбцыі карбаксіметылцэлюлозы бавоўнянымі і хлопкавымі валокнамі на іх фізіка-механічныя ўласцівасці. Яны распрацавалі новую методыку аналіза карбаксіметылцэлюлозы і паказалі, што трывалась валокан пасля сорбцыі імі карбаксіметылцэлюлозы расце. Работа выконвалася ў садружнасці з навукова-даследчым інстытутам тэкстыльнай і лёгкай прамысловасці БССР. Вынікі яе можна выкарыстаць на камвольным камбінаце.

На факультэце за апошнія гады ўведзена чытанне новых лекцыйных курсаў: працэсы і апарат, галургія з асновамі фізіка-хімічнага аналізу, фізічныя метады ў хіміі, асновы хіміі палімераў, асновы тэхнічнага чарчэння і іншыя. Узнаўляюцца практыкумы, укараняюцца новыя.

Поспехі ёсць. Факультэт значна павялічыў выпуск спецыялістаў. Аднак ёсць і недахопы, цяжкасці. Факультэт мае вялікія цяжкасці ад недахопу плошчы. Набор на хімічны факультэт з кожным годам расце, а вучэбныя плошчы застаюцца тымі ж. На дзённым і вячэрнім аддзяленнях займаюцца больш як 800 студэнтаў, а вучэбны корпус разлічаны на 250. Дарэчы, ён да таго ж не ўвесь належыць факультэту. Навучанне вядзецца на ўстарэўшым абсталяванні, ды і таго не хапае.

Рэспубліцы патрэбны хімічныя кадры, патрэбна падрыхтоўка спецыялістаў новых кірункаў. Для гэтага неабходна адкрыць новыя кафедры. Назрэла вострая неабходнасць будаўніцтва хімічнага корпуса, абсталяванага сучасным абсталяваннем.

Ці падпісаўся ты на „Чырвоную змену"?

На старонках **«Чырвонай змены»** шырока асвятляецца жыццё і вучоба студэнтаў нашай рэспублікі. Тут ты знойдзеш артыкулы аб праблемах вышэйшай школы, нарысы аб сваіх аднакурсніках, вершы і апавяданні студэнтаў, што пробуюць свае сілы ў літаратурнай творчасці. Калі ты цікавішся спартыўнымі навінамі або жадаеш зазірнуць у свет прыгожага — разгарні нашу газету.

У наступным годзе **«Чырвоная змена»** пачне шчырую размову з чытачом аб студэнцкім гонары і студэнцкім абавязку. На старонках сваёй маладзёжнай газеты будучыя інжынеры і педагогі, урачы і музыканты павядуць цікавую размову аб кругагляду маладога спецыяліста.

«Прызванне — што гэта такое?», «Хто паспрачаецца з «рамеснікам»?», «Ці абавязкова цікавасць да сваёй прафесіі?», «XX стагоддзе: кібернетыка або Шапэн?» — у абмеркаванні гэтых і іншых пытанняў, якое пачнецца ў бліжэйшы час на старонках нашай газеты, ты зможаш прыняць удзел, калі зробішся чытачом і падпісчыкам **«Чырвонай змены»**.

Падпіска прымаецца без абмежаванняў усімі аддзяленнямі сувязі і грамадскімі распаўсюджвальнікамі друку.

Рэдакцыя «Чырвонай змены».

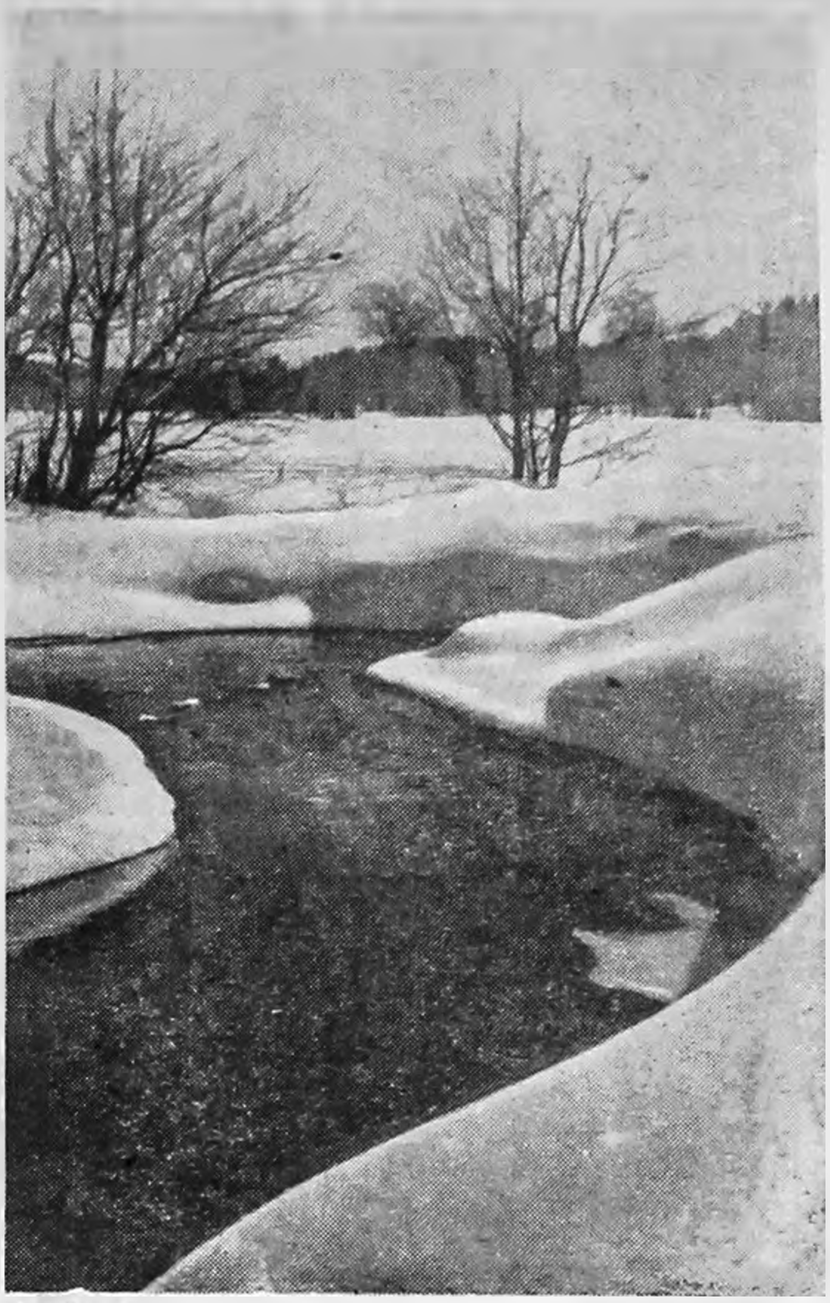

ЗІМА ПРЫЙШЛА. Фотаэцюд В. НАВАЖЫЛАВА.

Апладысменты... на лекцыі

— Ужо тры выкладчыкі мне спадабаліся, — у першыя дні пасля канікул дзеліцца з таварышамі сваёй радасцю студэнт-вячэрнік, якому, мабыць, ужо надакучылі свабодныя летнія вечары.

Што ж падабаецца студэнтам у выкладчыку, чаго чакаюць яны ад яго? Пэўна, яны і самі не заўсёды ведаюць, чаго чакаюць, а вось якая лекцыя бывае карысная, якая — не, скажа кожны.

— Мае сімпатыі на баку людзей, якія і вучацца, і працуюць, — такімі словамі пачаў свае знаёмства з вячэрнікамі-філолагамі выкладчык гісторыі КПСС С. М. Сцёпін.

Кожны студэнт адчуў за гэтымі словамі павагу да сябе. Уважліва прыслухоўваліся да нязменна жартоўных перад лекцыяй слоў новага выкладчыка: як ён будзе весці гэты асабліва важны для нас прадмет? Раней нашаму курсу не шанцавала з выкладчыкамі, і выпрацаваўся таму няправільны падыход да вывучэння гэтага прадмета: каб здаць экзамен, дастаткова было быць у курсе сучасных міжнародных і ўнутрысаюзных падзей.

Няма чаго граха таіць, нічога асаблівага мы не чакалі і сёлета. Здавалася б, што новага можна сказаць аб другой сусветнай вайне, калі столькі ўжо чыталі і слухалі пра яе? Аказваецца, можна, калі расказваць не па-кніжнаму, калі ярка звяртаць увагу на галоўнае, звязваць матэрыял з сучаснасцю. Як шмат прыйшлося выкладчыку рыхтавацца да гэтай лекцыі, відаць з такіх слоў: «А вось гэта запішыце, у падручніках не знойдзеце»... І такіх папярэджванняў бывае шмат. Сямен Мікалаевіч нават лічбы так умее падаць, што яны надоўга запамінаюцца.

Сухія, але раптам ажыўшыя лічбы змяняюцца глыбокім аналізам маралі і псіхалогіі савецкага і гітлераўскага салдата. Лектар зачытвае ўрыўкі з газетных артыкулаў таго часу, цытаты з мемуараў нашых і заходніх генералаў, да месца аказаліся прачытаныя напамяць выказванні Бялінскага, Л. Таўстога, Горкага аб сіле духа рускага чалавека. А потым пачалася сур'ёзная размова пра сэнс жыцця, пра месца чалавека ў сучасным грамадстве. Глыбока ў душу западаюць словы гэтай лекцыі.

І, нарэшце, калі выкладчык звярнуўся да прыціхшай аўдыторыі са звычайным пытаннем: «Ці ўсё зразумела?»—раздаліся дружныя апладысменты сямі дзесяткаў чалавек—з'ява такая ж незвычайная, як і сама лекцыя. Новай была і лекцыя, і метад чытання яе. І студэнты аднадушна ўхвалілі іх.

Іван ФІЦНЕР,
Іван КАНАНОВІЧ.

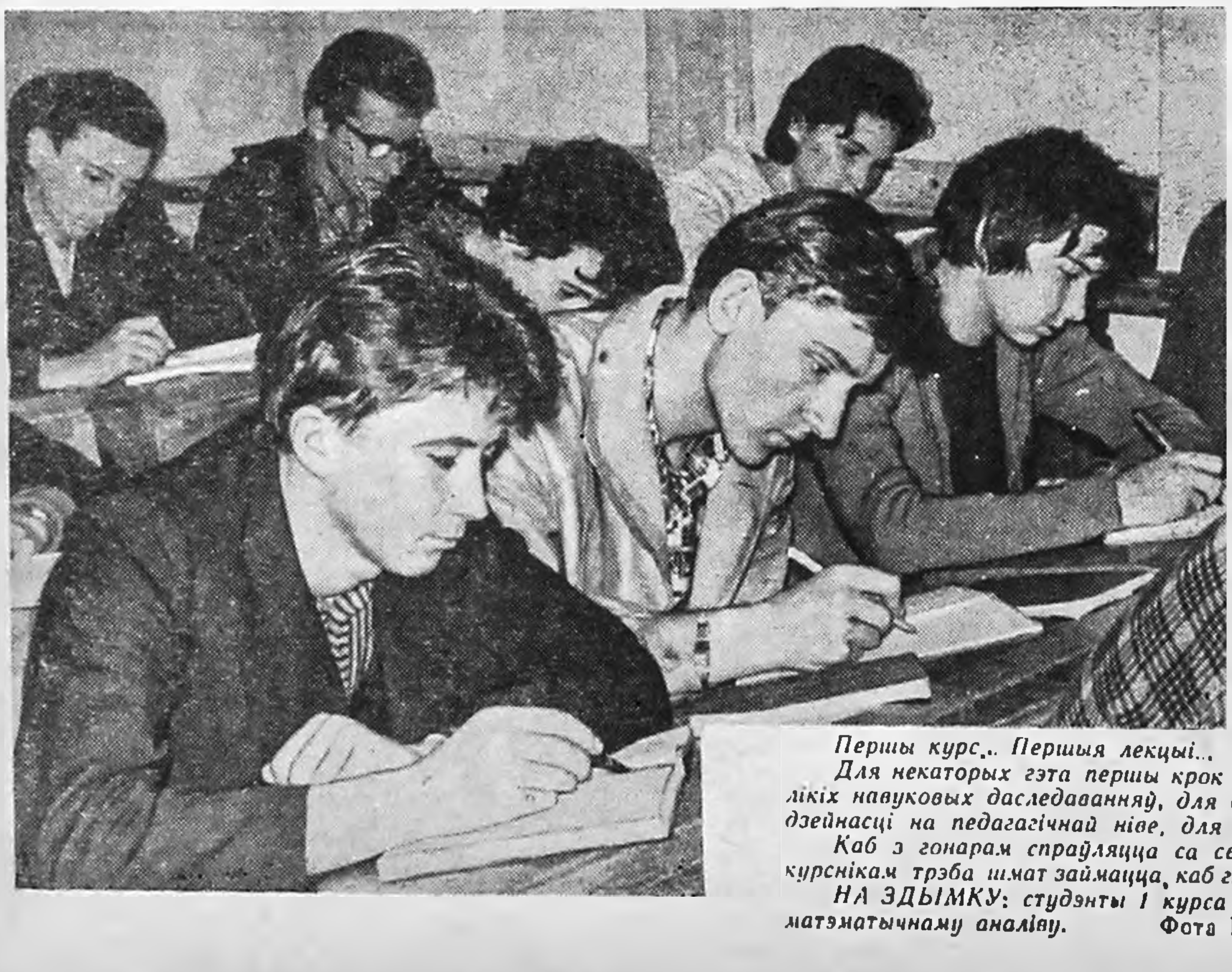

Першы курс... Першыя лекцыі...

Для некаторых гэта першы крок да кафедры ВНУ, да вялікіх навуковых даследаванняў, для другіх—шлях да цікавай дзейнасці на педагагічнай ніве, для трэціх...

Каб з гонарам спраўляцца са сваімі абавязкамі, першакурснікам трэба шмат займацца, каб глыбока авалодаць ведамі

НА ЗДЫМКУ: студэнты 1 курса фізфака на занятках па матэматычнаму аналізу. Фота В. НАВАЖЫЛАВА.

Рэдактар М. ІОСЬКА.

Адрас рэдакцыі:
Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, 212. Тэл. 2-07-19.

Друкарня Белсаўпрофа.
АТ 04174. Тыр. 2000. Зак. 1532.